

Đôi với nhiều nhà quan sát phương Tây, việc hiện thực hóa “giấc mơ Trung Hoa” có nghĩa là Trung Quốc, cùng với Nga, sẽ không bao giờ chấp nhận chơi trò chơi trong quan hệ quốc tế theo luật do Mỹ đưa ra. Như vậy, những “giấc mơ” có vẻ như sẽ là những “cơn ác mộng”.

Phản ứng của Trung Quốc sau khi Nga sáp nhập Crimea

Phản ứng của Trung Quốc đối với cuộc khủng hoảng Ukraine được coi như là một bài kiểm tra về vai trò, vị trí của Trung Quốc trong hệ thống quốc tế. Trong khi Trung Quốc nhanh chóng chấp thuận các cáo buộc phương Tây gây mất ổn định Ukraine, thế hiện là Trung Quốc ở bên cạnh Nga, những những tuyên bố chính thức của Trung Quốc lại được cân nhắc hết sức kỹ lưỡng. Trung Quốc không bày tỏ tán thành và cũng không lên án việc sáp nhập Crimea. Những điều trái ngược đó cho thấy, thật dễ dàng phác ra một bức tranh thế giới và vai trò của Trung Quốc trong đó. Trung Quốc đã rút ra được hai bài học quan trọng từ những sự kiện ở Crimea. Thứ nhất, sức mạnh là vô dụng. Thứ hai, địa chính trị là có ý nghĩa và các công cụ sẽ dùng địa chính trị để gây ảnh hưởng. Một sự học hỏi cũng đã cho rằng, Trung Quốc sẽ sử dụng mô hình Crimea để giới quyết vấn đề Đài Loan, thế nên nhất hần đó

này theo nguyện vọng của nhân dân. Một số nước ở Đông và Đông Nam Á cũng tỏ ra quan ngại về những ý đồ trong tương lai của các nước lớn làm thay đổi hiện trạng bành vạc. Hội này đã được kiểm chứng qua việc bỏ phiếu và các tuyên bố tại Hội đồng Liên Hợp Quốc ngày 27/3 vừa qua. Các nước có tranh chấp lãnh thổ với Trung Quốc như Nhật, Philippines và Malaysia đã bỏ phiếu tán thành thông qua Nghị quyết, kêu gọi không công nhận sự thay đổi thực địa của vùng Crim. Ngược lại còn như những công thông gia ngoại Hoa và ngoại Malay trong những năm 1960, và hiện cũng có thể thấy hiện rõ ràng, Trung Quốc có thể dùng chiêu bài bõ công dân mình để can thiệp vào nội bộ Malaysia.

Nói đến Cao Cao và Cao Cao xuất hiện?

Hội này nói tiếng của Tập Cận Bình là Giấc mơ Trung hoa, nó gắn với mục tiêu phục hưng dân tộc của Trung Quốc. Hội với nhiều nhà quan sát ở phương Tây, việc hiện thực hóa “giấc mơ” đó có nghĩa là Trung Quốc, cùng với Nga, sẽ không bao giờ chấp nhận chơi trò chơi trong quan hệ quốc tế theo luật do Mỹ thõa ra. Như vậy, những “giấc mơ” có vẻ như sẽ là những “cơn ác mộng”.

Hiện nay, ngoại ta nói quá nhiều về sự nổi lên của Trung Quốc được coi như một nguy cơ đối với sự ổn định của trật tự quốc tế, và ngoại ta liên tục đưa câu nói “nói nhiều đến què thì què sẽ xuất hiện”. Ở Trung Quốc cũng có câu ngạn ngữ tương tự những không phải là nói về què mà nói về Cao Cao, một chiến lược gia quân sự nhiều mưu kế sống trong thời kỳ giữa thế kỷ 2 và thế kỷ 3. Các nhà quân sự kinh điển của Trung Quốc coi việc “lừa dối phương” là một trong những chiến lược cơ bản, và bõ bõ trong chính sách đối ngoại của Trung Quốc kể từ khi bắt đầu cải cách là “giữ mình cho thế”. Phải chăng Cao Cao đang đến?

Câu trả lời dường như là: đúng. Tuy nhiên, Cao Cao không phải là kẻ khờ dại và sẽ là không công bằng khi so sánh ông ta với ma quỷ. Như vậy, giấc mơ Trung Hoa không cần thiết phải tỏ ra cơn ác mộng cho bất kỳ ai. Có nhiều tình tiết cho thấy giấc mơ Trung Hoa không đến nỗi tồi tệ như vậy. Thứ nhất, ngoại ta đang có ảo giác là Tập Cận Bình đang trở thành một nhà đả tặc tài đả quyên lực, hoặc thậm chí là một nhà lãnh đạo có khả năng đưa ra những quyết định vô lý. Trong 2 thập kỷ trước, giới lãnh đạo Trung Quốc ngày càng trở nên có tính tập thể và đều tranh giành những quan điểm khác biệt được thể hiện qua ngôn ngữ chĩa đả những sự nhân nhượng trong nhiều tài liệu quan trọng. Quan điểm khác nhau cũng được thể hiện qua thành phần của giới chấp bu trong Đảng Cộng Sản - Ban Thường vụ Bộ Chính trị Trung có một nửa thành viên Thường vụ Bộ Chính trị được coi là cùng phe với

Tờp. Thực ra, ông Tờp được đưa lên thành biểu tượng như là một nhà lãnh đạo minh mẫn chỉ là một biểu hiện nhằm che đậy khả năng yếu kém của ông ta.

Thứ hai, các phương tiện truyền thông thông thường thì phóng vỡ sự tăng lên của ngân sách quốc phòng Trung Quốc và khả năng quân sự của Trung Quốc là đáng lo ngại. Mục tiêu phát triển quân sự của Trung Quốc không có gì thay đổi. Trung Quốc còn lâu mới đủ khả năng thách thức Mỹ trên các vấn đề toàn cầu và cũng không tự ra mình đang cố làm điều đó. Một nghiên cứu của Adam P.Liff và Andrew S. Erickson kết luận rằng, tổng chi phí quốc phòng của Trung Quốc cũng chỉ như mức tăng GDP và làm giảm tỷ lệ chi của CP trung ương. Theo báo cáo gần đây của SIPRI cho thấy, gánh nặng chi phí quốc phòng của Trung Quốc chỉ chiếm tỷ 2 đến 2,1% GDP, còn thấp hơn so với Mỹ, Nga, Anh, Pháp hay Ấn Độ. Hơn thế nữa, nhiều nhà quan sát cho rằng, giới lãnh đạo quân sự chớp bu lợi không đi diên cho toàn quân đội Trung Quốc.

Thứ ba, nội bộ Trung Quốc còn nhiều vấn đề về kinh tế, môi trường, xã hội và hòa hợp dân tộc. Các nhà lãnh đạo Trung Quốc thường phải hô hào muốn phát triển kinh tế thì phải ổn định, cố bên trong ổn bên ngoài.

Nhưng có điều hiển nhiên là Trung Quốc có thể là mối đe dọa cho khu vực. Việc tranh chấp lãnh thổ, đặc biệt ở Biển Đông, có thể đưa đến khủng hoảng. Trung Quốc coi vấn đề chủ quyền quốc gia là quan trọng. Khái niệm tăng trưởng của phúc hạnh dân tộc là dựa trên quan niệm Trung Quốc phải mở rộng tất cả những gì gọi là tàn dư của chế độ thực dân để lợi. Vấn đề mấu chốt là quy chế của Đài Loan. Theo quan điểm của Đảng Cộng Sản Trung Quốc tái thống nhất là mục tiêu duy nhất chấp nhận được, và do đó, những bài học ở Crim sẽ được nghiên cứu kỹ. Nhưng điều đó không có nghĩa là Trung Quốc sẽ biến những bài học đó thành hiện thực.

Tóm lại, Crim không phải là Senkaku mà cũng chẳng phải Đài Loan. Trung Quốc và Nga có những điểm tương đồng và cũng có những điểm khác nhau trong mục tiêu toàn cầu. Chúng ta sẽ biết rõ thêm khi tháng 5 này, Putin sang thăm Trung Quốc và Trung Quốc sẽ nói gì về vấn đề Ucraina. Lợi về khu vực, mục dù Trung Quốc có tăng lên trong vấn đề đòi hỏi chủ quyền biển đảo, song Trung Quốc không muốn đưa các vấn đề trên biển ảnh hưởng đến kinh tế khu vực. Có thể khi lãnh đạo Trung Quốc cảm thấy đất nước đã đủ mạnh, họ có thể sẵn sàng nhượng bộ đôi chút với các nước láng giềng. Tuy nhiên, nếu bị đe dọa, nước này có thể sẽ không nhượng bộ.

Bài vi t c a Jyrki Kallio, nghiên c u viên cao c p c a Vi n nghiên c u các v n đ qu c t Ph n Lan, 4/2014.

Theo [FIIA](#)

H ng Trà (gt)